

dr hab. n. med. Sebastian Kłosek, prof. UM

Łódź, 20.11.2019

Zakład Patologii Jamy Ustnej UM w Łodzi

ul. Pomorska 251, 92-213, Łódź

tel. 42 6757504

e-mail: sebastian.klosek@umed.lodz.pl

Ocena dorobku naukowego dr n. med. Magdaleny Sulewskiej przygotowana w związku z postępowaniem o nadanie stopnia naukowego doktora habilitowanego

1. Ocena merytoryczna cyklu prac pt. *Ocena skuteczności terapii fotodynamicznej w leczeniu liszaja płaskiego jamy ustnej*

Cykl prac pt. *Ocena skuteczności terapii fotodynamicznej w leczeniu liszaja płaskiego jamy ustnej* tworzy 5 opracowań w języku polskim i angielskim opublikowanych w czasopiśmie zagranicznym – Photodiagnosis and Photodynamic Therapy i dwóch polskich czasopismach (Implantologia Stomatologiczna, e-Dentico), których sumaryczny IF wynosi 5,484, a punktacja MNiSW stanowi 113, zgodnie z załączoną analizą bibliometryczną na dzień 9.10.2019r. We wszystkich tych pracach Kandydatka do stopnia naukowego doktora habilitowanego jest pierwszym autorem i deklarowany udział procentowy w tworzeniu każdej z nich stanowi co najmniej 60%.

Podjęta w tym cyklu tematyka badawcza jest interesująca i oryginalna. Całość skupia się wokół poszerzenia możliwości terapeutycznych liszaja płaskiego jamy ustnej, zwłaszcza jego form opornych na leczenie konwencjonalne i, jak podkreśla Kandydatka, należy szukać nowatorskiej i nieinwazyjnej metody o wysokiej skuteczności. Tematyka zogniskowana jest na terapii fotodynamicznej liszaja płaskiego jamy ustnej. Należy zauważyć, że procedura ta znajduje już zastosowanie w wielu dziedzinach medycyny od okulistyki po onkologię, a zwłaszcza szeroko wykorzystywana jest w dermatologii. Jama ustna jednak jest miejscem trudnym do włączenia terapii fotodynamicznej z uwagi na właściwą aplikację i utrzymanie fotouczulacza niezbędnego do wyzwolenia reakcji fototoksycznej. Publikacje z ośrodków

zagranicznych wskazują terapię fotodynamiczną, jako alternatywę dla stosowanych miejscowo steroidów. W omawianym cyklu prac Kandydatka podjęła się oszacowania skuteczności powyższej terapii włączanej u pacjentów z liszajem płaskim jamy ustnej według własnego protokołu leczenia.

Praca pt. *Etiologia i leczenie liszaja płaskiego jamy ustnej. Przegląd piśmiennictwa* jest punktem wyjścia do rozważanych zagadnień. Kandydatka wskazuje niepewną etiologię choroby i zakładany udział wielu czynników, jako źródło nieskuteczności wypracowanych standardów w niektórych przypadkach. Praca ma raczej charakter porządkujący i systematyzujący, a także motywujący, jak wskazuje Kandydatka, niż odkrywczy. Jednak pozwoliła ona Kandydatce wysunąć wniosek o braku jednolitych procedur terapii fotodynamicznej liszaja płaskiego jamy ustnej, co w dotychczasowych obserwacjach skutkowało rozbieżnościami w wynikach badań.

Praca pt. *A clinical evaluation of efficacy of photodynamic therapy in treatment of reticular oral lichen planus: a case series* stanowi interesujące podsumowanie doświadczeń Kandydatki w leczeniu siateczkowej postaci liszaja płaskiego jamy ustnej w dość dużej grupie pacjentów. Badaniem objęto 50 osób z liszajem objawowym. Obserwacji poddano 124 ogniska liszaja, które były na każdym etapie ewaluacji kwalifikowane pod względem wielkości do jednej z pięciu grup. Oceniano również odczucie bólu przez pacjenta w skali czterostopniowej. Kandydatka przedstawiła również procedurę postępowania według własnego protokołu, w którym po aplikacji kwasu 5-aminolewulinowego rozłożonej w czasie stosowano lampę emitującą światło o długości fali 630nm i energii 300mW, uzyskując dawkę ekspozycyjną 150J/cm². W badaniu uzyskano średnio redukcję wielkości zmian na poziomie 62,91%, przy czym zaobserwowano całkowite ustąpienie 46 ognisk. Wygojenie lub redukcja wielkości dotyczyły 87,91% obserwowanych zmian. Warto podkreślić, że efekt terapeutyczny był obserwowany długoterminowo, a wręcz po 12 miesiącach od zakończenia badania redukcja wielkości ognisk osiągnęła poziom 78,7%, a liczba całkowicie wygojonych ognisk z 46 wzrosła do 76. W pracy zatem pokazana została możliwość wydłużenia efektu terapeutycznego w czasie, co jednocześnie skutkowało brakiem nawrotów choroby. W tym kontekście interesujące są obserwacje z jeszcze bardziej oddalonym od zakończenia terapii punktem czasowym. Niewątpliwie jednak aspekt wielkości badanej grupy, wykazany efekt terapeutyczny z prolongatą czasową, a także redukcja objawów stanowią mocne strony tego

badania. Dane te mają nowatorską wartość poznawczą i implikują możliwość wykorzystania zastosowanego protokołu u wybranych pacjentów.

W pracy pt. *A clinical evaluation of the efficacy of photodynamic therapy in the treatment of erosive oral lichen planus: a case series* Kandydatka oceniała skuteczność własnego protokołu terapii fotodynamicznej, opisanego w artykule, w leczeniu postaci nadżerkowej liszaja jamy ustnej. Do badania włączono 12 pacjentek z łącznie 22 ogniskami choroby na błonie śluzowej. Pacjentki były kwalifikowane do 10 cykli naświetlań z fotouczulaczem po wcześniejszej nieskutecznej odpowiedzi na leczenie konwencjonalne. Kandydatka wskazała na redukcję zmian w zakresie ich wielkości, czemu towarzyszyło również zmniejszenie dolegliwości. Bezpośrednio po zakończeniu terapii uzyskano pozytywną reakcję w 72,73% ognisk, natomiast po 12 miesiącach od zakończenia terapii odsetek ten wzrósł do 81,82%. Kandydatka wskazała również na efekt przemiany ognisk nadżerkowych w formę rumieniową lub siateczkową liszaja, co stanowiło ok. 22,73% reakcji ognisk i jednocześnie, powołując się na obserwacje innych autorów, zauważyła, że można go rozważać w kategoriach sukcesu terapeutycznego z uwagi na redukcję ryzyka transformacji nowotworowej w przypadku liszaja w postaci siateczkowej. Należy podkreślić, że w pracy tej wykazano pozytywny wpływ długofalowego działania terapii fotodynamicznej na gojenie i remisję, a także rozważono efekt profilaktyki onkologicznej w przypadku nadżerkowej postaci liszaja płaskiego. Opracowania takie są nieliczne.

Skuteczność protokołu terapeutycznego terapii fotodynamicznej we własnej modyfikacji Kandydatka opisała w pracy pt. *Ocena własnego protokołu terapii fotodynamicznej w leczeniu liszaja płaskiego języka*. Metoda, jak w powyższych publikacjach, bazowała na zastosowaniu 5% kwasu 5-aminolewulinowego, promieniowania o długości fali 630nm i mocy 300mW powtarzanej w 10 zabiegach cotygodniowych. Na 22 ogniska na języku objawowego liszaja płaskiego w postaci siateczkowej, 18 z nich zareagowało pozytywnie na naświetlanie. Również i tu po 10 zabiegach obserwowano efekt natychmiastowy – 88,82% ognisk z pozytywną odpowiedzią i odległy po 12 miesiącach – 95,45% ognisk z odpowiedzią. Kandydatka dyskutuje szeroko swój protokół na tle innych badań w tym obszarze. Uzyskane wyniki są wartościowe zarówno poznawczo, jak i praktycznie, a Kandydatka podkreśla, że efekty terapii fotodynamicznej należy oceniać poprzez wnikliwą analizę indywidualnych przypadków.

Praca pt. *Terapia fotodynamiczna w leczeniu liszaja płaskiego jamy ustnej – opis przypadków*, stanowi egzemplifikację praktycznego i zindywidualizowanego wykorzystania badanej metody. Analizując 4 przypadki pacjentów z postacią siateczkową (2) i nadżerkową (2) liszaja płaskiego, Kandydatka zwraca uwagę na uzyskanie poprawy w zakresie subiektywnych odczuć pacjentów i jednocześnie zastanawia się nad możliwością regulacji uzyskanych efektów poprzez zwiększenie liczby naświetlań. Przedstawione dane są potwierdzeniem wcześniej omawianych wyników.

Pani Doktor Magdalena Sulewska przedstawione do oceny prace podsumowuje sześcioma wnioskami, z których wniosek 4. (Terapia fotodynamiczna pozwala na osiągnięcie satysfakcjonujących wyników klinicznych i subiektywne zmniejszenie dolegliwości nawet przy obecności zmian.) niesie duże nadzieje dla leczenia opornych postaci liszaja płaskiego. Jednocześnie wniosek 6. (...konieczna jest kontynuacja badań w celu określenia możliwie najskuteczniejszego modelu terapeutycznego oraz oceny stabilności wyników w obserwacjach długoterminowych.) nakreśla plany badawcze Pani Doktor na przyszłość.

2. Ocena dorobku naukowego

Całościowy dorobek naukowy dr n. med. Magdaleny Sulewskiej stanowi 40 publikacji o łącznej punktacji IF=17,215 i MNiSW=423 na dzień 9.10.2019r. Liczba cytowań wg Web of Science wynosi: Core Collection 67, h-index 4 i All Databases 70, h-index 4. Wyłączając z tego publikacje przedstawione do oceny jako szczególne osiągnięcie (IF=5,484, MNiSW=113, z dnia 9.10.2019r.), punktacja pozostałego dorobku naukowego wynosi: IF=11,731 i MNiSW=310 i wchodzi w niego: 6 prac oryginalnych posiadających IF, 22 prace oryginalne bez IF, 2 prace kazuistyczne bez IF i 4 prace poglądowe. Kandydatka w opublikowanych pracach (poza cyklem z zakresu osiągnięcia) pierwszym autorem jest w 18, drugim w 8, a w pozostałych dalszym. Dodatkowo w dorobku posiada: 1 rozdział w podręczniku krajowym, 6 streszczeń zjazdów krajowych i 10 – z zagranicznych.

Doktor Magdalena Sulewska stopień dr n. med. otrzymała w Uniwersytecie Medycznym w Białymstoku w 2012 roku w oparciu o pracę doktorską pt. *Stan jamy ustnej pacjentów z zespołem Downa, a aktywność antyoksydacyjna w surowicy krwi, erytrocytach i ślinie*. Tytuł specjalisty w zakresie periodontologii uzyskała w 2016 roku i większość Jej działań

naukowych skupia się wokół problemów periodontologicznych. Tematyka wiodących prac obejmuje: terapię fotodynamiczną w leczeniu liszaja płaskiego i leukoplakii, niechirurgiczne leczenie zapaleń przyzębia, regeneracyjne leczenie zapaleń przyzębia, leczenie recesji dziąseł, ocena stanu przyzębia po zintegrowanym leczeniu periodontologiczno-ortodontycznym, badania epidemiologiczne dotyczące chorób przyzębia. Wśród innych publikacji znajdują się tematy dotyczące specyfiki pacjentów z zespołem Downa, problemów neurologicznych i endodontycznych. Całość dorobku wydaje się spójna.

Kandydatka kierowała trzema projektami badawczymi w ramach przyznaných środków Uniwersytetu Medycznego w Białymstoku oraz była członkiem zespołów badawczych w 16 projektach naukowych, co podkreśla Jej umiejętność pracy zespołowej. Recenzowała artykuły do publikacji w czasopismach naukowych (Postępy Higieny i Medycyny Doświadczalnej, Medical Tribune Stomatologia). Uczestniczyła w pracach wielu towarzystw naukowych - Polskiego Towarzystwa Stomatologicznego, Podlaskiego Stowarzyszenia Stomatologów, Polskiego Towarzystwa Periodontologicznego oraz European Federation of Periodontology. Otrzymała Nagrodę Naukową III stopnia Rektora Uniwersytetu Medycznego w Białymstoku za rok 2017.

3. Ocena dorobku dydaktycznego i organizacyjnego

Pani Doktor Sulewska nabywała doświadczenia w prowadzeniu zajęć dydaktycznych już od okresu studiów doktoranckich (2008r) w ramach różnych form kształcenia w Zakładzie Chorób Przyzębia i Chorób Błony Śluzowej Jamy Ustnej UMB, w Zakładzie Propedeutyki Stomatologicznej oraz w Klinice Neurologii i Rehabilitacji Dziecięcej UMB. Od 2011 roku została włączona w regularne prace dydaktyczne Zakładu Chorób Przyzębia i Chorób Błony Śluzowej Jamy Ustnej UMB po zatrudnieniu na stanowisku asystenta. Była również opiekunem Studenckiego Koła Naukowego w Klinice Neurologii i Rehabilitacji Dziecięcej UMB, w ramach którego nadzorowała projekty badawcze, których wyniki były przedstawiane na konferencjach lub publikowane. Wspiera także studentów Koła Naukowego w Zakładzie Chorób Przyzębia i Chorób Błony Śluzowej Jamy Ustnej UMB. Za pracę dydaktyczną otrzymała trzykrotnie ocenę wyróżniającą w ramach ewaluacji kadry UMB.

W ramach działalności organizacyjnej na rzecz Uniwersytetu Medycznego w Białymstoku, Kandydatka koordynuje proces publikacyjny w miesięczniku uniwersyteckim – Medyk Białostocki. Współpracowała z Biurem Transferu Technologii UMB nad opinią w sprawie innowacyjności projektów. Jest promotorem pomocniczym w dwóch przewodach doktorskich w UMB.

4. Wniosek

Doktor Magdalena Sulewska realizuje zdefiniowane zainteresowania badawcze, które rokuje dalszy rozwój naukowy. W oparciu o pozytywną ocenę publikacji wchodzących w skład osiągnięcia naukowego i pozostałego dorobku naukowego oraz osiągnięć w pracy dydaktycznej i organizacyjnej przedkładam wniosek Wysokiej Radzie Wydziału Lekarskiego Uniwersytetu Medycznego w Białymstoku o dopuszczenie dr n. med. Magdaleny Sulewskiej do dalszych etapów postępowania habilitacyjnego.

dr hab. n. med. prof. nadzw. UM
Sebastian Kłosek
lekarz (2862474)
lekarz stomatolog (6394181)
specjalista periodontologii